

Ferd Sosiale Entreprenører Resultater 2012

Side 4

Johan H. Andresen

Sosialt entreprenørskap har stor effekt, men kan vi nå si noe er om hvor stor? Vi ønsker å vise det vi har målt siste året.

Side 5

Katinka G. Leiner

2012 var det mest spennende og krevende året for Ferd Sosiale Entreprenører så langt. Læringskurven er fortsatt bratt.

Side 6

Den doble bunnlinjen

I tillegg til å skape en levedyktig forretningsmodell, er den egentlige suksessen den vi måler at virksomheten har på samfunnet.

Side 8

Vista analyse

Samfunnsøkonomiske effekter av investeringer i sosialt entreprenørskap, v/Ingeborg Rasmussen, Vista.

Side 10

Ressurser på rett vei

Det er ikke nok med en sterk offentlig sektor for å møte utfordringene i det norske velferdssamfunnet, sier Jonas Gahr Støre.

Side 11

Drømmefangeren

2012 var et krevende år for Pøbelprosjektet. Hovedfokus er fortsatt å få ungdom til å få jobb.

Side 12

Trivselsleder satser i Skandinavia

250.000 barn går nå på en skole som er en del av Trivselsprogrammet. I Norge, Sverige og på Island.

Side 13

Drømmepasningen

Etter mye aktivitet i Norge kaster nå Aball1 ball med engelske fotballklubber for aktivitetsskapende læring i UK.

Side 14

Barn i Barnevernet skal høres

I 2012 kom forslag til revidert barnevernslov, med innspill fra BarnevernsProffene.

Ansvarlig redaktør:
Katinka Greve Leiner
kg1@ferd.no

Prosjektleder:
Siri Nodland, SHARE
siri.nodland@gmail.com

Forsidebilde:
Ungt Entreprenørskap skaper
begeistring rundt karrierevalg

Design/Layout:
Bolt Communication AS
boltcommunication.no

Tekst:
Siri Nodland

Trykk:
Aktiv Trykk

Side 15

Læreglede i tidlig alder

Intempo er i bruk i 100 barnehager med sitt allsidige verktøy Språkleken «Bravo». Målet er å forebygge lese- og skrivevansker.

Side 16

Litt tilrettelegging gir unike resultater

Unicus har nå 14 ansatte som alle har Asberger syndrom. De er detaljfokuserte og nøyaktige.

Side 17

Stor forskerglede

Etter 10 års drift er Forskerfabrikken landsdekkende. Sommeren 2012 var nærmere 3000 barn på sommer-skole fordelt på 40 steder.

Side 18

Asfalt gir fotfeste

Det er mange aktiviteter for å få rusavhengige rusfrie. Gatemagasinet er ikke en slik aktivitet. Her handler det om verdighet.

Side 20

Grensesetting med fjæring

Kjør for livet er midt i etablering. Krevende, men spennende med det offentlige som kunde.

Side 21

Lyk-z

Vi gratulerer fjorårets prisvinner Årets Sosiale Entreprenør med plass i FSE portefølje. Vi gleder oss til å følge dem tett.

Side 22

Noen vil lykkes

Kort oppdatering på Årets Sosiale Entreprenør 2011. Noen er nå godt etablert og har spennende nye partnere.

Side 23

Innovasjon og nytenking. Det er sosialt entreprenørskap det!

Offentlig og private sammen om oppgavene.

Side 24

Sosialt Entreprenørskap + venture filantropi

Eline Lorentzen Ingstad, Norges første stipendiat innenfor sosialt entreprenørskap ved UiO.

Side 26

Oppstart for styresamling

En viktig del av etableringen av sosialt entreprenørskap er kompetansedeling.

Side 27

Husbanken lærer om sosialt entreprenørskap

Husbanken har i et halvt år skygget FSE for å lære mer om sosialt entreprenørskap.

Side 28

UE satser på fremtid, samspill og skaperglede

Siden 1997 har Ungt Entreprenørskap nådd hundretusener av unge.

Sosialt entreprenørskap har stor effekt. Men hvor stor?

Gjennom Ferd Sosiale Entreprenører bistår Ferd-konsernet engasjerte mennesker som har nye løsninger på samfunnsproblemer, og som bruker forretningsmessige metoder for å bygge bærekraftig virksomhet som gir særlig barn og unge muligheter de ellers ikke ville hatt.

Jeg scrollet her om dagen litt tilbake i «sendt»-folderen for å finne ut når vi egentlig aktivt begynte å engasjere oss i sosialt entreprenørskap. Det var i januar 2007. Den gang var vi bokstavelig talt nybegynnere, selv om vi gjennom samarbeidet med Ungt Entreprenørskap har henvendt oss til barn og ungdom siden 2003. Det er samme målgruppe som vi ville prioritere da vi i 2009 samlet vår innsats for sosiale entreprenører i et eget forretningsområde, Ferd Sosiale Entreprenører. I perioden etterpå har mange av bedriftene i forretningsområdet fått til mye. Og vi kan vel være såpass dristige å si at vårt bidrag i så henseende har vært betydningsfullt.

Vi teller ikke hakk i skjefet for spaltemeter og medieoppslag, men det er ikke til å komme fra at det øker nysgjerrigheten og etter hvert forståelsen når mainstream-medier gir oppmerksomhet til sosiale entreprenører. For min egen del tror jeg ikke jeg overdriver hvis jeg sier at jeg har holdt over 100 presentasjoner om temaet de siste fire–fem årene. Den årlige velfERDkonferansen, dedikert til sosiale entreprenører, er et samlingspunkt for alle som er opptatt av sosialt entreprenørskap, og skaper oppmerksomhet og sprer kunnskap. Og den gir inspirasjon, nå har meget kompetente juryer tre ganger delt ut prisen Årets sosiale entreprenør under konferansen. En annen kilde til inspirasjon er innsatsen fra Kronprinsparets Fond, særlig ved relanseringen i 2011, da fondet valgte å satse på fire utvalgte sosiale entreprenører – to av dem er forøvrig også i Ferd Sosiale Entreprenørers portefølje.

Akademia har også en stadig økende interesse for fenomenet sosialt entreprenørskap. Den aller første doktorgradsstipendiat innen sosialt entreprenørskap, Eline Lorentzen Ingstad, er i full

virksomhet ved Senter for entreprenørskap ved Universitetet i Oslo. UiO har studier innenfor sosialt entreprenørskap. Nærmere bakkenivå har flere grunnskoler gjennom Ungt Entreprenørskap begynt å gi barn muligheten til å påvirke hva som bør forbedres i deres nærmiljø. Det er kommet rapporter både fra konsultentselskapet Damvad og Telemarksforskning der sosialt entreprenørskap blir sett på som et ledd i arbeidet mot fattigdom. Og aktører som Rambøl, Sintef og NTNU er i gang med å dokumentere effekten av de enkelte sosiale entreprenørene og hvilken forskjell de gjør.

Lederen i fjorårets utgave av denne resultatrapporten hadde tittelen «Tør vi å måle? Tør vi å bli målt?», så det er rimelig å forsøke å svare på spørsmålet, også for egen del. Vi er derfor i ferd med å gjøre en intern evaluering av oss selv. Eline følger oss som en skygge, og vil forhåpentlig finne både effekt og potensial for forbedringer. Men det kanskje mest omfattende arbeidet av denne art vi har satt i gang, er gjennom Vista Analyse ved samfunnsøkonom Ingeborg Rasmussen. Hun skal lage et samfunnsregnskap for vår portefølje, altså hva den enkelte sosiale entreprenør skaper av verdier. Dette blir en videreføring av hennes tidligere rapport «Samfunnsøkonomiske konsekvenser av marginalisering blant ungdom», som er den eneste i sitt slag som sier noe om hva «utenforskap» koster samfunnet.

Mens vi venter på disse og andre resultater, er det svært godt å se at det på bakken skjer konkrete forbedringer av menneskers hverdag, og derfor også deres fremtidsutsikter. Som det beskrives i én av mange og rørende tilbakemeldinger fra elever i Trivselsleder: «Takk for denne muligheten som har fått meg til å glede meg over å gå på skolen igjen. Jeg er aldri

alene i friminuttene lenger.» Eller fra HR-sjef Terje Helgesen hos Aibel, som etter å ha hørt en presentasjon av meg sammen med NAV tok sjansen på en gutt med Asperger, uten å involvere hverken Ferd eller en sosial entreprenør. «Vi er så fornøyd med Fredrik at han fra 1. oktober d.å. ble fast ansatt i Aibel Haugesund. Fornøyd er også de som i sin tid spurte om jobbutførelse for Fredrik».

Vi vet at sosialt entreprenørskap har stor effekt. Vi vet bare ennå ikke hvor stor.

Johan H. Andresen
Johan H. Andresen
Styreleder FSE

Et driftig år

2012 ble det mest spennende og krevende året for Ferd Sosiale Entreprenører så langt. Vi har fått kjenne på hvor utrolig det er å få oppleve at de sosiale resultatene kommer, og hvor krevende det kan være å lykkes som sosial entreprenør.

«Modellen og systemene er på plass, hovedaktivitetene definert og porteføljen av selskaper nær fulltallig. Læringskurven er imidlertid fortsatt bratt.»

Formelt har Ferd Sosiale Entreprenører eksistert i 3 år ved inngangen til 2013. Vi har nå fått kjenne på hvordan det er å jobbe på den måten vi ønsker, tett på våre sosiale entreprenører og med aktiviteter for å synliggjøre mulighetene de sosiale entreprenørene gir samfunnet.

Vi har heiet frem Trivselsleder som sikrer lek i skolegårdene på over 800 skoler landet rundt, og nå etablerer seg i Sverige og på Island. Ellers har imponerende 1 000 barn på 30 steder i landet fått oppleve inspirerende eksperimenter og læring på Forskerfabrikkens sommerskoler. Irland er et av flere land som veldig gjerne vil ha slike sommerskoler. Pøbelprosjektet har startet opp også i Oslo og får varmenne tilbakemeldinger fra pøbelungdommene -som kommer seg ut i skole og jobb.

En ny barnevernslov er på trappene, og Barnevernsproffene til Forandringsfabrikken fikk klare uttalelser fra ministeren og offentlige høringsinstanser om hvor viktig deres aktive formidling av erfaringer og anbefalinger har vært for å skape nødvendige endringer. På Fornebu jobber nå fjorten stykker i Unicus og skaper gode forretningsresultater, mer på grunn av enn til tross for, sin Aspergerdiagnose. Og det er enda flere sosiale resultater å skryte av der ute!

I løpet av året har vi fått avtale med to solide selskaper som gratis hjelper våre entreprenører; Advokatselskapet Schjødt og KREAB Gavin Andersson på kommunikasjon. Samtidig som vi får hyggelige henvendelser fra folk og selskaper som ønsker å bidra, har vi vært forundret over at ikke flere sosiale investorer har valgt seg noen sosiale entreprenører å støtte. Det er flere der ute som kan trenge din entusiasme, kompetanse eller penger. Vi har valgt å støtte de som jobber overfor barn og unge, men de er mange andre ledige områder. Eller skaper forebyggende

helsearbeid, uansett alder? Man trenger ikke flere millioner i året, det kan skape store resultater bare å gi av sin tid og kompetanse.

Det er hardt arbeid å være gründer. Og det er til tider tungt å følge dem også. Vi har det siste året tatt flere tøffe løft, og sett at selskapene i porteføljen vår kan hjelpe hverandre når det kniper. Noen kan struktur, noen er kreative så det bobler over, andre er rå på media. Ferd's representanter kan forretningsutvikling, og gjør sitt for å sikre utsatte budsjetter – men får erfare at også sosialfaglige hensyn må læres og kombineres. Å ha det offentlige som kunde er krevende, og risikoen kan være høy for små aktører med flere nye etableringer. Alle ser de sosiale resultatene, men økonomisk vises de først på kommende års regnskaper, når ungenes manglende nettverk og trivsel blir uro og skader. Når skal Finansdepartementet endre incentivene i budsjettstrukturen slik at det å spare skjebner lønner seg – både for politikere, hjelpesystemene og sosiale entreprenører? Vi har alle et godt stykke igjen å gå før vi er fullt utlært, men det går fremover!

Katinka G. Leiner

Katinka G. Leiner
Direktør, Ferd Sosiale Entreprenører

Den doble bunnlinjen

En av de tingene som skiller en sosial entreprenør fra en annen entreprenør, er at det finnes flere forskjellige mål på det å lykkes. I tillegg til å skape en bedrift med en levedyktig forretningsmodell, er den egentlige suksessen målt i den effekten man har på samfunnet innenfor det samfunnsproblemet de jobber med. Dette er den doble bunnlinjen.

Tekst: Øyvind Sandvold

Det å finne de parameterne som viser om man lykkes er en utfordrende øvelse – dette gjelder de norske sosiale entreprenørene så vel som de som opptrer i andre land. Dette er en universell problemstilling som oppstår de fleste innenfor feltet. Tilleggsutfordringen er det å finne ut hvilken effekt man selv borger for og hva som oppstår grunnet andre faktorer og aktører. I et sofistikert velferdssystem kan dette være vesentlig vanskeligere enn i områder der det er lite utviklede systemer innenfor velferd og samfunn.

The Logic Framework

Det finnes mange modeller man kan benytte for å måle effekten av innsatsen, den vi har valgt er basert på «The Logic Framework» og ser på hva man oppnår i flere faser.

Det som er utgangspunktet for målingen er å definere målet, dvs. kort kunne beskrive hvilken effekt man egentlig er ute etter eller hvordan man vet at man lykkes med innsatsen. Det kan ofte være en krevende øvelse å uttrykke dette klart

og kortfattet. Videre er det viktig at vi tar vare på de gode historiene fra det arbeidet som gjøres for å eksemplifisere effekten.

Kvantifiserbare mål

I mellom disse to ligger det et lag der ting blir mer kvantifisert. Med utgangspunkt i målet må man beskrive de ulike elementene.

Ofte brukes eksemplet på målet «å redusere forekomsten av nye tilfeller av malaria i et område» når denne modellen skal beskrives. Der blir innsatsfaktor, penger og myggnett (myggnett er ansett som den beste måten å beskytte seg mot malaria på). Aktivitet blir å distribuere myggnett og lære opp brukerne i montering av nettet. Leveransen blir antall myggnett anskaffet og opplæring avholdt, mens resultatet er antall nett distribuert og i faktisk bruk på riktig måte. Effekten vil man da se over tid i forhåpentligvis en reduksjon i antall nye malaritilfeller.

Hvis vi tenker oss en forenklet utgave av Forskerfabrikken der man har som mål å øke andelen av barn og unge i Norge som velger en realfaglig høyere

utdannelse, vil innsatsfaktorene være penger, utviklede kurs, opplærte veiledere og kurssteder. Aktiviteten blir å avholde kurs. Leveransen blir antall kurs og antall kursdeltakere. Resultatet blir at kursdeltakerne er fornøyd med kurset de har tatt, har hatt det moro og at de har lært noe. Mens effekten vil vi se etter noen år når det gjelder andelen av deltakerne som har tatt realfaglig høyere utdannelse og sammenligne denne mot landsgjennomsnittet. Etter hvert som Forskerfabrikken får stor nok utbredelse, vil vi forhåpentligvis kunne se en økning i landsgjennomsnittet også.

Input eller innsatsfaktor	Dette er hva som kreves for å kunne utføre de oppgavene den sosiale entreprenøren skal utføre. Det er ulike former for ressurser som penger, lokaler, veiledere, pøbler etc.
Action eller aktivitet	Dette er en beskrivelse av hva man faktisk skal gjøre. Det kan være ting som kurs, undervisning, trening, samtaler etc.
Output eller leveranser	Det første man får ut fra aktivitetene er de faktiske leveransene. Disse er normalt kvantitative og er basert på ting man kan telle. Dette er elementer som antall kurs, antall deltakere, antall veiledere etc.
Outcome eller resultat	Dette er resultater som man kan se på etter at man har utført aktivitetene. Det kan være andel som har gjennomført en opplæring, hvor fornøyd de var når de var ferdig, hvor mange som er ute av arbeidsløshet og i jobb eller på skole etc.
Impact eller effekt	Dette er den langsiktige effekten man er på jakt etter og den som direkte gjenspeiler hva man ønsker å oppnå og som er beskrevet gjennom målet. Det kan være ting som går på levekår over tid, hvor mange som ender opp med en realfaglig utdannelse, faktisk bedring vilkår for de som er under barnevernet etc.

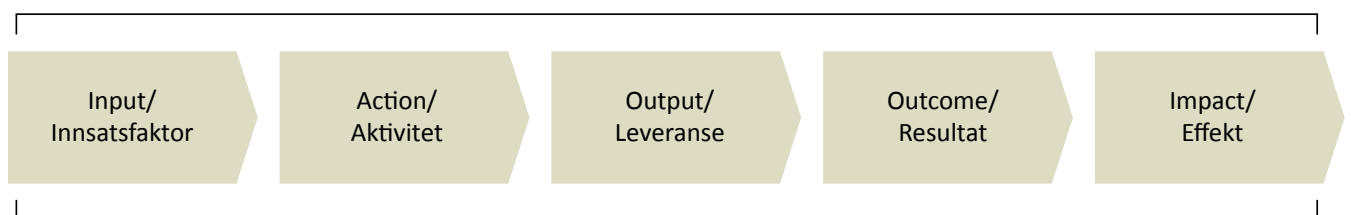
«Man vet ikke hva som ville skjedd uansett eller hvilken effekt andre elementer har. For Forskerfabrikken vil You Tube, en god lærer, en rollemodell i familien etc. også bidra til valgene. Men man vil kunne si at man med rimelig sikkerhet har oppnådd den ønskede effekten.»

Øyvind Sandvold.

Utfordringen i begge disse eksemplene er at man ikke kan være helt sikker på at det kun er egen innsats som står bak effekten, sier Øyvind Sandvold.

Mål

De gode historiene/Vitnesbyrd

«Tør vi måle? – Tør vi bli målt?»

En perfekt måling på sosialt entreprenørskap må også ta med livskvalitet, verdighet og glede hos de som berøres, sa Johan H Andresen i fjorårets resultatrapport. En slik måling har vi ikke ennå, men vi forsøker å finne metoder. I 2012 åpnet FSE porteføljen for samfunnsøkonom og forsker Ingeborg Rasmussen i Vista Analyse.

Tekst: Ingeborg Rasmussen

Rapporten fra Vista Analyse har vurdert investeringer i sosialt entreprenørskap fra et samfunnsøkonomisk perspektiv. Det vil si produktivetsgevinster på kort og lang sikt. Det er også forsøkt å identifisere andre effekter som kan verdsettes for senere arbeid.

– I tillegg til de verdier som omhandles i denne rapporten, vil det trolig kunne være betydelige innovasjons- og spredningseffekter som skapes gjennom sosialt entreprenørskap. Disse verdiene kommer i tillegg til de verdiene vi har forsøkt å anslå i denne rapporten.

Samfunnsøkonomisk effekter kontra offentlige budsjetter

I tolkningen av resultatene i denne rapporten må det skilles mellom samfunnsøkonomiske effekter og effekter for offentlige budsjetter. Utbetalinger av trygd og sykepenges er overføringer. For å kunne finansiere denne type overføringer må det kreves inn skatter. Skatter kan påvirke individer og bedrifter sånn at produksjonen i samfunnet blir mindre. Dette gir en skattefinansieringskostnad som av Finansdepartementet er definert til 20 prosent av beløpene som kreves inn. I et samfunnsøkonomisk regnestykke er det kun skattefinansieringskostnadene knyttet til trygd og sykepenges som skal regnes med. I beregningene av effektene – eller den samfunnsøkonomiske avkastningen på investeringene som er gjort i Ferd's portefølje for sosialt entreprenørskap, har vi gitt noen anslag for besparelsene over offentlige budsjetter – i tillegg til de samfunnsøkonomiske beregningene.

Kostnad i dag – inntekt i fremtiden

Flere av Ferd's porteføljebedrifter investerer i dag, mens inntektene ikke vil komme før langt frem i tid. En ungdom

som hjelpes tilbake til skolebenken, vil øke sannsynligheten for senere arbeidslivstilknytning. Det vil si at investeringene som gjøres i ungdommen i dag, først vil komme til syne i form av økt produksjon i fremtiden. De fremtidige gevinstene i form av økt produksjon, sparte kostnader og økt livskvalitet kan ikke summeres direkte med kostnadene som kommer i dag. Grunnen er at en krone i dag er mer verdt enn en krone «i morgen». Dette gjelder for hele samfunnet. I de samfunnsøkonomiske beregningene er det derfor benyttet en diskonteringsrente på 4 % (se NOU 2012:16). Nyskapningen eller innovasjonene som de sosiale entreprenørene bidrar til, vil også i de fleste tilfeller høste en avkastning i fremtiden. Kun deler av den samfunnsøkonomiske effekten er beregnet.

Postivt bidrag til nasjonalformuen – samfunnsøkonomisk gevinst

Ferd's investeringer i sosialt entreprenørskap er i første rekke rettet mot barn og unge. Det er derfor beregnet den samfunnsøkonomiske gevinsten av å flytte en ungdom fra et livsløp utenfor arbeidslivet og over i alternative livsløp med arbeidslivstilknytning. Dette er gjort ved å beregne nåverdien over en 35 års arbeidskarriere med litt ulik tilknytning.

I følge våre beregninger er verdien av å flytte en ungdom fra et livsløp uten arbeid og over i et livsløp med arbeid, om lag 11 millioner kroner i nåverdi. Selv et livsløp der det forventes at vedkommende går litt ut og inn av arbeidslivet, men likevel har en samlet arbeidskarriere som tilsvarer 10 år med 80 prosent arbeidsinnsats gir en betydelig formuesøkning (3,2 millioner kroner i nåverdi).

Flere av porteføljebedriftene er nettopp rettet mot å få de som har falt utenfor arbeidslivet, eller utdanningsløpet, tilbake på et spor som kan føre til deltagelse i arbeidslivet. I beregningene har vi tatt

hensyn til at målgruppen i utgangspunktet står svakt i arbeidsmarkedet, og at det derfor neppe kan forventes at samtlige kommer til å delta med en produksjon som tilsvarer gjennomsnittet i Norge. Vi har også tatt høyde for at noen uansett ville kommet i arbeid, og kostnadene ved ressursbruken tiltakene legger beslag på. Vi sitter da igjen med den samfunnsøkonomiske avkastningen av tiltakene.

Vi finner da at en sannsynlig nåverdi av Pøbelprosjektets innsats for deltagerne i 2012, der kostnader til videre oppfølging er inkludert, er på 1,7 mrd kroner. Selv med svært forsiktige anslag over forventede fremtidige effekter, er Pøbelprosjektet samfunnsøkonomisk lønnsomt. I tillegg til den beregnede effekten er Pøbelprosjektet innovative i den forstand at de har lyktes med å koble arbeidstakernes arbeidsevne og interesser med bedrifter som passer arbeidstakerne. Med tett og langsiktig individuell oppfølging, bidrar Pøbelprosjektet til at både arbeidsevne og restarbeidsevne kommer til nytte for samfunnet.

Utvikling av velferdstjenester – nye løsninger utløser velferd

Asfalt utløser en betalingsvillighet for et produkt, inkludert et ønske om å bedre levekårene for en utsatt gruppe. Den samfunnsøkonomiske verdien av tiltaket er minst så stor som inntektene magasinet selger. I tillegg kommer verdien for den enkelte deltager (som trolig er den største verdien) og eksterne positive effekter i form av forventet lavere kriminalitet og økt trygghet i områdene der deltagerne oppholder seg. Reduserte helsekostnader for samfunnet og den enkelte kan også være en positiv ekstern effekt. Den samfunnsøkonomiske verdien – og Ferd's investeringer gir med andre ord en betydelig netto avkastning for samfunnet.

Forandringsfabrikken er rettet mot systemendringer der det er stort potensial for å utløse samfunnsøkonomiske gevin-

ster. Kanskje ligger de største potensielle gevinstene for samfunnet nettopp i denne delen av FERDs portefølje? Den verdien har vi imidlertid ikke klart å verdsette.

Vår gjennomgang viser at avkastningen kommer i form av:

- Økt avkastning på humankapitalen gjennom tilpasninger og tilrettelegginger der en bedre kobling mellom de som trenger arbeidskraft og de som ønsker å arbeide, kombinert med en individuelt tilpasset oppfølging, kan utløse store verdier i forhold til innsatsen.
- Lærings- og spredningseffekter som kan komme andre bedrifter til gode. Effektene kommer både som følge av opplæring og trening av potensielle arbeidstakere, og i form av læring mht verdiskapende tilrettelegging
- Innovasjon- og læringseffekter som kan bidra til utvikling av det offentlige tiltaksapparatet. I tillegg vil private investeringer i sosiale entreprenører kunne avlaste offentlige budsjetter gjennom å bidra til en mer effektiv ressursbruk.
- Større brukerperspektiv innen sosial- og helsesektoren og utvikling av løsninger som kan bidra til bedre effekt for målgruppen.

- I tillegg til de verdier som omhandles i denne rapporten, vil det trolig kunne være betydelige innovasjons- og spredningseffekter som skapes gjennom sosialt entreprenørskap. Disse verdiene kommer i tillegg til de verdiene vi har forsøkt å anslå i denne rapporten, sier Ingeborg Rasmussen.

«Basert på en gjennomgang av resultatene porteføljebedriftene har oppnådd så langt, der innsatsen og resultatene vurderes med utgangspunkt i kjente utfordringer i samfunnet, konkluderer vi med at investeringene utløser en verdiskaping som ellers ikke hadde funnet sted. Investeringer i sosiale entreprenører gir en forventet positiv avkastning for samfunnet og utgjør således et viktig bidrag i verdiskapingen på kort og lang sikt.»

Ingeborg Rasmussen

Ressurser på rett vei

Det er ikke nok med en sterk offentlig sektor for å møte utfordringene i det norske velferdssamfunnet. Vi trenger både frivillig og privat sektor – og sosiale entreprenører.

Tekst: Jonas Gahr Støre

Vi skal være stolte av velferdssamfunnet vårt. Jeg møter stadig pasienter som skryter av god behandling på sykehusene våre og eldre som føler seg trygge takket være gode pleie- og omsorgstjenester i kommunen der de bor. Mange av de offentlige velferdsordningene våre er blitt til gjennom ulike former for sosialt entreprenørskap. Handlekraftige enkeltpersoner, organisasjoner og bevegelser har funnet nye veier og skapt nye løsninger på problemer og utfordringer samfunnet har stått overfor.

Nå står vi overfor nye utfordringer. Vi utvikler kroniske lidelser og dør av sykdommer som skyldes for liten aktivitet, for mye sukker, salt og fett, røyking og alkohol.

Vår tids epidemier rammer ikke bare voksne. Stadig flere barn blir overvektige som følge av feil kosthold og inaktivitet. De kan få høyt blodtrykk, høyt kolesterol og problemer med blodsukkeret. Overvektige barn er også mer utsatt for sykdommer som astma og type 1 diabetes.

Forebygging viktig

Urovekkende er det også at mange unge mennesker faller fra skole og arbeid. Det er en tragedie for dem som blir stående utenfor fellesskapet og gradvis mister troen på seg selv og en framtid der de får brukt evnene sine. Vi vet at risikoen for å bli syk er større for dem som faller utenfor skole og arbeid. Frafallet er også et tap for fellesskapet. På årets velferds-konferanse blir disse unge menneskene kalt ressurser på avveie.

Det er et godt uttrykk. For det er akkurat det de er.

Dette er utfordringer vi ikke kan operere oss bort fra. Vi må forebygge uhelse og frafall. Kommunene må arbeide for folkehelse i alle sektorer. Det er ikke lenger bare helsesjefen som skal ten-

ke på innbyggernes helse. Kommunene skal tenke helse i alt de gjør. Arbeidet med å hindre frafall i skole og arbeidsliv starter ikke når tenåringene begynner å skulke skolen. Det starter allerede i barnehagen.

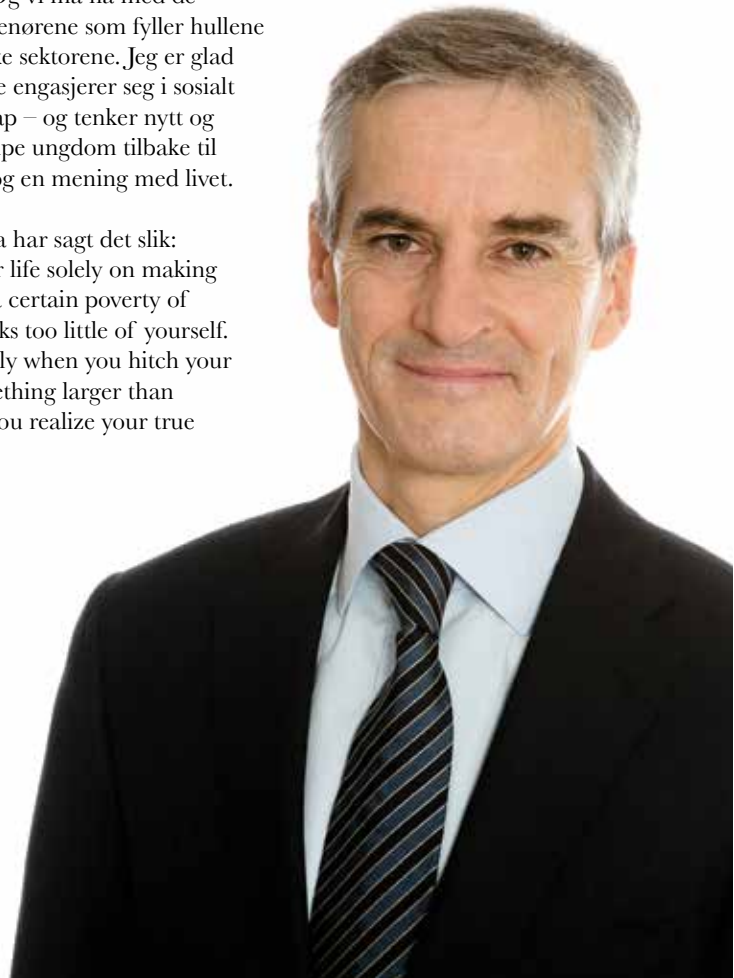
Dugnad for velferd

Jeg vil anerkjenne de initiativ FERD har tatt for å støtte opp om sosiale entreprenører. Det vitner om vilje til ansvar og evne til å jobbe for å gjøre en forskjell. Skal vi få til en dugnad for folkehelse, må vi ha med både frivillig sektor og privat sektor. Og vi må ha med de sosiale entreprenørene som fyller hullene mellom de ulike sektorene. Jeg er glad for at så mange engasjerer seg i sosialt entreprenørskap – og tenker nytt og klokt om å hjelpe ungdom tilbake til skole og jobb og en mening med livet.

Barack Obama har sagt det slik: «Focusing your life solely on making a buck shows a certain poverty of ambition. It asks too little of yourself. Because it's only when you hitch your wagon to something larger than yourself that you realize your true potential.»

Det er nettopp dette sosialt entreprenørskap handler om: At man ved å starte en bedrift kan oppnå mer enn å ha til salt i maten.

Det er fellesskapets ressurser som er på avveie. Sammen skal vi få dem på rett vei.

Drømmefangeren

Fortell meg dine 3 drømmer om hva du vil jobbe med, så skal jeg hjelpe deg, sier Eddi Eidsvåg. Til nå har 796 vært på kurs. 717 av disse er under oppfølging eller på vei til jobb som betyr skole, jobb, lære, behandling, praksis eller kurs.

2012 var et krevende år for Pøbelprosjektet. Til tross for at de er en etablert Sosial Entreprenør med store ambisjoner og gode støttespillere i ryggen, er det likevel utfordrende å kombinere vekstambisjoner og likviditet. – Vi er likevel heldige, sier Eddi. Vi biter oss fast. Med økonomiske støttespillere som Ferd, Job Holding og andre har vi klart å nå mange av våre mål.

Oppstart i Oslo

En av Eddis drømmer for Pøbelprosjektet var å etablere seg i Oslo. 17. september 2012 startet det første kurset i nye lokaler. Inntakssamtalene er unnagjort og 25 spente ungdommer møtte opp første dag på et 6 uker langt kurs som skal hjelpe dem på vei til jobb». Ikke alle går rett i jobb. Noen må ha mer oppfølging via psykiatrien, noen vil i løpet av kurset finnet ut at de vil fullføre et tidligere skoleløp. Veien til fast jobb er forskjellig, sier oppfølger Hanne. Hun vet det. Hun har selv begynt og sluttet noen ganger i sitt skoleløp, på vei til jobb. Ungdommene er spente når de forteller om sine jobbdømmer med betydelig variasjon i selvtillit; «Jeg vil prøvespille for Vålerenga», sier en veltrent, blid ung mann. «Jeg vil gjerne jobbe med musikk. Helst synge», sier en beskjeden og vakker jente med hettegenser. En annen vil gjerne jobbe med barn. Gjerne i barnehage. Etter første dagen er det lett å se at her er det mye drømmer og mye talent.

Avdelingslederen – en pøbel

– Jeg vokste opp i en skikkelig drabantby; bydelen Fjell i Drammen, sier nyansatt avdelingsleder ved Oslokontoret, Geir Ebbesen når han for første gang står foran 22 nye Oslopøbler i september. Med en god porsjon uro i kroppen ble han selv kalt pøbel i oppveksten. For meg ble redningen at en bestemt lærer så meg. Den Geir som var der. Innenfor all uroen. – Derfor er det viktig for meg å gi av meg selv, sier Geir. Fortelle det sånn det var for meg som ung,

ikke pynte på historien. Geir har klart seg fint fordi han har fulgt sin drøm. Drømmen om å få jobbe med ungdom som ikke helt passer inn i de rammene skolen kan gi. Han har blant annet jobbet som leder for en attføringsbedrift, avdelingsleder i NAV og prosjektleder i NHO for prosjektet «Arbeidskraft uten merkelapp».

Drømmen realitetsorienteres

Eddi mener bestemt at det å ta drømmene til ungdommen på alvor bidrar til store samfunnsøkonomiske gevinster. Over 400 av de ungdommene vi har hatt på kurs har fått seg jobb. – Vi må jobbe med drømmene. Vil du jobbe med musikk er det ikke alltid slik at du får jobb med å synge med en gang. Begynn å jobbe i miljøet, sier Eddi Eidsvåg. Han forteller med glød om jenta fra første kurs i Oslo som nå jobber med booking på Blå i Oslo. Det er et fint sted å begynne i bransjen. – Vi har 3600 bedrifter som hjelper oss med praksisplasser til pøblene våre. Disse bedriftene tar et samfunnsansvar.

PØBELPROSJEKTET

Oppstart: 2007

Gründer: Eddi Eidsvåg

Antall: 796 ungdommer siden 2007, 374 ungdommer i 2012, 3 600 Pøbelbedrifter som skaffer praksisplasser til ungdommene

Antall medarbeidere: 28

Omsetning: 18 millioner

Antall kurs 2012: 22

Antall fylker: 6

Antall kommuner: 46

Mål: Å skape et bedre samfunn med pøbler på vei til jobb

Organisasjonsform: Ideelt AS

www.pobelprosjektet.no

«Vi jobber etter prinsippet «Place-and train» med individuell støtte og oppfølging opptil 5-7 år. Bare som et innspill. De skal ikke trene i «liksom-arbeidsplassen» type attføringsbedrift etc. (train and place), da skyver vi bare problemet foran oss. Dette er et avgjørende faglig prinsipp for oss.»

Eddi Eidsvåg

«Som styremedlem ønsker jeg å bidra til å bygge et solid fundament for videre drift og vekst av Pøbelprosjektet.»

Rune Hartmann Nielsen, Aibel

Trivselsleder satser i Skandinavia

TRIVSELSLEDER

Oppstart: 2009

Gründere: Kjetil T. Hasselberg og Kjartan Eide

Antall skoler: 779 i Norge og 36 i Sverige

Antall elever: ca 250 000

Antall trivselsledere per halvår: 25 000

Antall medarbeidere: 10

Omsetning: 12 millioner

Mål: Økt og mer variert og positiv aktivitet i storefriminuttene

Organisasjonsform: AS

Aktuell forskning:

Brukerundersøkelser 2011 og 2012 på trivselskolene, tilgjengelig på trivselsleder.no

www.trivselsleder.no

www.facebook.com/Trivselsleder

«Takk for denne muligheten som har fått meg til å glede meg over å gå på skolen igjen. Jeg er aldri alene i friminuttene lengre», sier en av de drøyt 250 000 barna som går på en skole med Trivselsprogrammet i Norge, Sverige og på Island.

– Vi har som mål å bli Europas beste aktivitetsprogram for skolen, sier Kjartan Eide, en av gründerne i Trivselsprogrammet. Behovet er der, og vi skal bidra alt vi kan. Både i forhold til utbredelse og fortsatt konseptutvikling. Vi har store drømmer knyttet til vekst og utvikling. – Det viktigste for oss fremover vil være oppfølging av eksisterende skoler. Videre satsing i utlandet og fokus på konseptutvikling. Programmet må hele tiden være i bevegelse, bokstavelig talt!

Tilpasser trivselsprogrammet

– Det er veldig hyggelig at stadig flere skoler melder seg på programmet og at vi har startet opp i Sverige med god mottakelse! Programmet gir effekter i forhold til økt aktivitet, færre konflikter og at elever lettere får seg venner. Tilbakemeldingene på hva dette betyr for enkeltelever er utrolig motiverende for oss, sier Kjartan Eide.

– Selv om vi opplever at satsingen i Sverige går veldig bra, ser vi at det krever mye arbeid og tilpasninger. Vi har også startet så vidt på Island og erfarer at oppfølging er et nøkkelord. Det positive er at når man skreller vekk forskjeller, står man igjen med den samme erfaringen: Barn ønsker og trives med å være i aktivitet bare det blir godt nok lagt til rette for det!

Resultater både på kort og lang sikt

– Hele 250 000 barn får glede av programmet. De nyter godt av at vi årlig kurser 50 000 trivselsledere på 350 lekekurs over hele landet. Vi samler mange spennende leker og aktiviteter i programmets manualer, slik at trivselslederne får påfyll av ideer. – Våre brukerundersøkelser viser at aktivitetsnivået øker utendørs, konfliktnivået reduseres og at færre elever går alene i friminuttene. Dette er verdier her og nå som er positive. – Men hva om vi ser litt inn i glasskula? Inaktivitet er et av verdens største helseproblemer, og vi vet at gode holdninger til aktivitet skapes tidlig i livet. Om barn

på trivselskoler er mer i aktivitet når de blir voksne, har vi gjort noe bra og samfunnet vil spare enorme utgifter! Gjennom programmets valgsystem av trivselsledere, jobber vi også med å fremme verdier som inkludering, vennlighet og respekt, sier Kjartan Eide.

Vi ønsker å skape 17. mai i friminuttene hver eneste dag, sier Kjartan Eide.

«Som styremedlem er det svært tilfredsstillende å se at selskapet til de grader har levert i forhold til forventningene, og at skalerbarheten i forretningsmodellen er så tydelig»

Lars Christian Tvedt, Ferd Invest

Drømmepasningen

I 2006 utviklet Gladiator ballsettet Aball1. Hensikten var å skape økt aktivitet, læring og bedre kommunikasjon. Etter mye aktivitet i Norge kaster de nå ballen over til England, og der blir den godt mottatt av engelske fotballklubber og skoler.

Aball1 er en lærerik ball-lek utviklet av selskapet Gladiator. Den skaper morsom fysisk aktivitet samtidig som den styrker læringen. Aktivitetssettet består av 25 røde og 25 blå baller merket med tallene 0-9 og bokstaver. Disse ballene brukes under mange forskjellige aktiviteter der elevene kan få trening i ting som skriving og matte. Her får altså elevene både fysisk aktivitet og læring mens de har det gøy.

Fleksibelt konsept

Vi er stolte av at vi stadig utvikler nye måter å få resultater fra Aball1 på, sier Tor Sandnes. – I 2012 har vi nådd mange flere skoler, flere mottaksklasser, flere mottak for enslige mindreårige og fått enda flere spennende samarbeidspartnere. Vårt samarbeid med Right to Play på flyktningmottak er ett eksempel «Når jeg driver med Aball1 glemmer jeg alle problemer», uttalte en fornøyd ung asylsøker og deltager i prosjektet med Right To Play i Farsund etter et besøk i 2012. – Tilbakemeldingene vi får gjennom året er mange. Vi synes det er spennende å knytte vår virksomhet opp mot det arbeidet mange fotballklubber gjør inn mot unge for å få dem til å glede seg over å være i aktivitet. Et annet eksempel er besøk på Marienlyst Stadion med fotballklubben Strømsgodset. Det fikk 515 barn oppleve en unik fysisk og sosial læringsdag.

Det er så spennende å se hvordan elevene med minst selvtillit deltar med liv og lyst på lik linje med alle de andre.

I 5 land om 5 år

Tor Sandnes og medgründer Glenn Andersen kan fortelle at de har store drømmer knyttet til vekst og utvikling. – Vårt konsept er ikke bare fleksibelt i forhold til hvilke miljøer i Norge vi kan bruke det i. Vi har blitt svært godt mottatt i England. Nå satser vi på å være på plass i 5 land om 5 år med 50 millioner barn som potensielle brukere. – Den største utfordringen for oss som for mange andre

sosiale entreprenører som ønsker internasjonalisering, er tilgang på tilstrekkelig risikovillig kapital for å kunne satse. Vi jobber hardt med å fortsette med god vekst i Norge, men har samtidig et stort ønske om å lykkes med etablering i England.

Verdien av disse resultatene?

– Det enkle som fungerer med dette konseptet, er at leken skaper felles aksept på tross av ulik bakgrunn og forutsetninger. Her kan alle delta, sier Glenn Andersen. Han understreker at det er viktig at flere miljøer inspirerer til mer fysisk aktivitet for barn. Inaktivitet og fedme er blitt et problem blant unge. – Da vi presenterte dette i Manchester City, fikk vi med en gang tilbakemelding om at de så klart hva Aball1 kunne hjelpe dem å jobbe med: overvekt, inaktivitet lese- og skrivevansker. – De tok det med en gang, sier Glenn Andersen.

Aball1

**ABALL1,
GLADIATOR GT AS**

Oppstart: 2006.

Gründere: Glenn Andersen og Tor Sandnes.

Antall medarbeidere: 5 årsverk

Antall brukere: 292 Aball1 sett ute i markedet.

94 000 elever går på skoler som har Aball1, fordelt på 235 skoler. Noen skoler har 2 sett.

11 asylmottak, 5 mottaksklasser, flere Idrettslag, flere fritidsordninger, noen som driver voksenopplæring, noen bedrifter inklusive Ferd selv.

Antall innsalgsmøter i utlandet: 10

Omsetning 2012: 2 millioner

Mål: Økt sosial, fysisk og faglig aktivitet blant barn og unge

Organisasjonsform: Aksjeselskap med sosiale mål, ideelt AS i praksis

www.aball1.no

www.facebook.com/Aball1

«Som styreleder i Aball1 har jeg mulighet til å benytte erfaring fra store selskaper inn i et mindre vekstselskap som har sterkt fokus på det sosiale bidraget til samfunnet.»

Morten Borge,
Fwerd Capital,
Ferd

Barn i barnevernet skal høres

FORANDRINGSFABRIKKEN

BarnevernsProffene er de som er unge i barnevernet. Nå blir de tatt på alvor som reelle og betydningsfulle premissleverandører i utviklingen av barnevernet. I 2012 kom også forslaget til revidert barnevernslov, med flere direkte spor etter proffene.

Forandringsfabrikkens drøm er at barn og unge skal få oppleve at de er med å bestemme hva slags hjelp de skal motta. Marit Sanner, gründer av Forandringsfabrikken, sier at de har størst fokus der barn og unge formidler mest krenkelser. Vi lytter med hodet og hjertet.

Mer varme og kjærlighet

De som har deltatt, sier at det de er mest stolt av er lovendringene. Stigmatiserende ord foreslås skiftes ut med ord proffene har ønsket seg og at det nå foreslås at barnevernet innfører en ordning med at barn og unge kan velge sin tillitsperson, en voksen de er glad i og har tillit til og som de kan ha på sin side i all kontakt med barnevernet. Dette var deres viktigste innspill til ny lov, og det er stort at departementet tok dette på ramme alvor. I tillegg har nok svært mange av proffene med seg sterke opplevelser av et ydmykt barnevern, i møter med dem rundt om i landet, forteller Marit Sanner. Grunnmuren i barnevernet må bestå av varme og kjærlighet, sier representanter fra barnevernsproffene. – De fleste av oss har med oss vonde opplevelser. Det kan ofte

vises i måten vi oppfører oss på. Møt oss med det vi trenger: Varme og kjærlighet, sier Barnevernsproffene

Verdier

– Verdien av Forandringsfabrikkens arbeid tror jeg først og fremst kan måles i at barn og unge i barnevernet, og i annet hjelpeapparat, opplever hjelpen de får som mer respektfull og verdig. Dette skaper tillit og fører direkte til et mer virkningsfullt og effektivt barnevern. Med mer tillit til de voksne, uttrykker barn og unge i større grad sannheter om hvordan de har det, og hjelpen de får blir bedre svar på utfordringene deres, understreker Marit Sanner. Verdien av dette i penger, ser vi nå på hvordan kan måles. – Vi ser at antall barn som kommer til Barnevernet for hjelp øker. Over 50 000 barn og unge mottok i 2011 tiltak fra barnevernet. 2 300 flere barn enn i 2010. Siden 2007 er økningen nesten 10 000 barn. Dette er store tall, sier Marit Sanner. Vi er sikre på at arbeidet vårt vil bidra til et enda mer effektivt og virkningsfullt barnevern.

FORANDRINGSFABRIKKEN

Oppstart: 2004

Gründere: Eva Dønnestad og Marit Sanner

Antall medarbeidere: 4

Antall opplæringer med proffer: 30

Antall samlinger med unge: 26

Antall møter politikere og proffer: 12

Antall fagfolk på opplæring: 3 000

Omsetning 2012: 3 millioner

Mål: Barn og unge bidrar reelt i utvikling av hjelpeapparat og skole

Organisasjonsform: Ideelt AS (fra 2013 blir FF også en stiftelse)

Barnevernsproffene:

- Ca 300 unge 10-20 år, som får hjelp av barnevernet nå
- Har erfaring fra institusjon, fosterhjem og/eller hjelpetiltak
- Kommer fra Finnmark i nord til Agder i sør
- Deler erfaringer og råd med politikere, fagfolk og studenter
- Gjør opplæringsarbeid og påvirkningsarbeid
- Ga i 2011 ut Stortingsmelding nr 1 fra unge: «Det gode barnevernet»

www.forandringsfabrikken.no

«Det gir en god følelse som styremedlem å bidra til at flere barn og unge slipper til med sine stemmer i samfunnet, ved å bruke vår kunnskap til å styrke Forandringsfabrikken som selskap.»

Styremedlem
Katinka G. Leiner

Læreglede i tidlig alder

Er du godt kjent med begrepene tidlig intervensjon og helhetlig stimulering? Det handler om hva vi faktisk kan gjøre sammen med barna våre og når det er lurt å gjøre det. Intempo tror at dette kan forebygge lese- og skrivevansker.

Forebygging av dysleksi

Norske forskere regner med at rundt fem prosent av befolkningen lider av dysleksi i alvorlig grad, mens 20 prosent har lese- og skrivevansker. Tradisjonen i norsk skole ved skrive- og lesevansker er «vent å se». Noen blir oppdaget tidlig, andre går gjennom ungdomsskolen, videregående og begynner til og med på universitetet før problemene blir oppdaget. – Vi støtter oss til den delen av nyere forskning som viser at ved å la barna bli aktivisert tidlig og systematisk vil dette kunne forebygge dysleksi, sier Heidi Aabrekk. – Målet vårt er at foreldre, barnehager og helsestasjoner i Norge skal ta til seg vår arbeidsmetode og sammen jobbe med å forebygge lese og skrivevansker i ung alder. Vårt verktøy, Bravo leken, er nå i bruk ved 100 barnehager over hele landet, I Hordaland og Rogaland er vi svært godt representert.

Allsidig verktøy

I 2010 deltok fem familier fra Eritrea i pilot-prosjektet «Språkleken Bravo – på morsmål og norsk». Verktøyet som ble brukt, var ord- og bildekort og sansemotoriske aktiviteter.

I høyt tempo ble kortene med ord på de to språkene norsk og tigrinja fremvist og konkretisert gjennom bilder, gjenstander, lukter og smaker i svært korte økter.

«Teham var bare syv uker da prosjektet begynte, og vi følte at det var alt for tidlig å begynne da. Samtidig er jeg glad for at vi deltok, for jeg opplever at vi som foreldre lærte mye om hvordan vi kunne utvide ordforrådet hans ved å vise ham ordkort både på norsk og tigrinja i et høyt tempo,» forteller faren. Som to-åring snakker Teham nå både tigrinja og norsk. Men Bravo er ikke utviklet spesielt for tospråklige barn. Heller ikke for barn med spesielle behov. Likevel var det gjennom erfaringene med sønnen Simen at spesialpedagog Heidi Aabrekk oppdaget hvor stor betydning det kan ha at barn blir stimulert på en planmessig måte. Simen ble født med en alvorlig hjerneskade, og fagfolkene sa at han ville være mulihandikappet hele livet. Men foreldrene gjennomførte et helhetlig, intensivt habiliteringsopplegg for ham, og resultatet er at han deltar i undervisningen i 3. klasse på en vanlig skole.

Gjennom Språkleken Bravo får barna sanseopplevelser knyttet til begrepslæringen og motoriske utfordringer.

intempo
utvikling som varer

INTEMPO

Måling startet 1.1.11

Alle tall pr. 31.12.12

Oppstart: 2009

Gründer: Heidi Aabrekk

Antall:

Kommuner: 6 (kommuner der alle barnehager leker Bravo)

Tilstede i antall fylker: 18

Barnehager: 97

Private: ca 600

Salg av utstyr: 753 (Bravo Skattebilde, Bravo Verktøykasse, Bravo Maxibøker, Bok: Ekstra tid og helhetlig innsats, Bravo Skattejakt, Bravo veske, Bravo DVD, sprittusjer, 130 blanke ordkort)

Foreldrekurs: 14

Barnehagekurs: 27

Antall medarbeidere: 2-1,8 årsverk + 4 bravopedagoger som holder egne kurs på Gjøvik, Bærum, Lillestrøm og Åmli

Omsetning: 711 143

Mål: Forebygge lese- og skrivevansker blant barn og unge

Organisasjonsform: AS

Aktuell forskning: Se hjemmesiden

www.intempo.no

www.facebook.com/bravoleken

«Det er givende og lærerikt å være med på å spre en ny pedagogikk for de minste som kan hjelpe dem til å mestre sine liv.»

Styremedlem
Richard Taylor

Litt tilrettelegging gir unike resultater

De ansatte i Unicus har Asberger syndrom. De er imidlertid ansatt fordi de har personlige egenskaper og kompetanse som er overlegent innenfor softwaretesting: detaljfokus, nøyaktighet, struktur og systematisk tilnærming.

Unicus er et selskap i vekst. Per i dag har de 14 ansatte. Av disse har 11 Aspergerdiagnose. Johansson-Kjellerød forteller om fornøyde kunder som Telenor Broadcast, Hafslund ASA, Det Norske Veritas og Statens kartverk. Det hele startet i 2009 med Telenor Canal Digital som første pilotkunde. – Det fungerte veldig bra. All honnør til Telenor som trodde på oss, sier en fornøyd Johansson-Kjellerød. Hafslund er en av de nyere kundene.

Gode resultater

– Vi må si oss veldig fornøyd med leveransen, sier Jon Andreas Pretorius i Hafslund. – Vi fikk kjennskap til Unicus under en firmapresentasjon av Unicus her hos Hafslund og fant ut at vi ville se om dette kunne være noe for oss. – Unicus skiller seg fra andre konsultentselskap med en annerledes og god sosial profil. I tillegg skal man lete lenge etter å finne like gode testere som de ansatte i Unicus, og den totalen gir en god rettferdighetsfølelse. – Vi er ekstremt fornøyd etter å ha brukt Unicus til å teste et arkiveringssystem. Systemtesting er en jobb som er vanskelig, tidkrevende og krever skarpt fokus over tid. Unicus gjennomførte en fremragende jobb. Johansson-Kjellerød kan fortelle at næringslivet kommer etter Aibel, et av selskapene i Ferd, har nylig ansatt en med asberger diagnose. Lederen av Aibel hadde hørt om Unicus fra Johan H. Andresen og da NAV spurte om de ville ansette en med Asberger, sa de ja. Han er svært fornøyd med ansettelsen.

God samfunnsøkonomi

I 2013 regner staten med å bruke 370 milliarder kroner på å lønne 1,3 millioner personer som ikke er i jobb. På syv år har trygdebudsjettet økt med 50 prosent kan vi lese i et intervju med leder Stein Lier-Hansen i NHO-foreningen Norsk Industri på e24 10.10. 2012. Spørsmålet er om Norge har så mye penger at vi ikke har behov for å tenke full utnyttelse av ressursene. Lier-

Hansen understreker at det er viktigere å stimulere folk til å jobbe enn å kutte i trygdene. – Nå må man se på hvordan trygdene faktisk stimuleres til å gå tilbake til arbeidslivet. Samfunnet må legge bedre til rette for at de med restarbeidsevne kan gå inn i den type oppgaver de kan klare. Dette er et samfunnsproblem mer enn for den enkelte bedrift, sier Lier-Hansen.

Manglende tilpasninger i arbeidslivet og gode trygdeordninger gjør at det er lett å tenke at det ikke finnes andre alternativer enn å leve på trygd, sier Johansson-Kjellerød. – Våre 11 ansatte med sine medfødte egenskaper som gjør at de ofte automatisk havner hos NAV, utgjør en besparelse på gjennomsnittlig 11 millioner kroner per person hvis de står i jobb til pensjonsalder. Om flere så ressursene, ikke diagnosene, ville noen tilpasninger i arbeidslivet utgjøre store penger for Norge.

Altfor mange med fantastiske evner og kompetanse noen har bruk for, sitter fortsatt hjemme uten jobb, mener daglig leder Lars Johansson-Kjellerød.

UNICUS

UNICUS

Oppstart: 2009

Gründer: Lars Johansson-Kjellerød

Antall kunder: 9

Antall medarbeidere: 14 (13 årsverk)

Omsetning 2011: ca 6,5 millioner

Mål: Å gi ordinært arbeid til personer med Asberger syndrom og økt livskvalitet som resultat

Organisasjonsform: AS

www.unicus.no

«Unicus skiller seg fra andre konsultentselskap med en annerledes og god sosial profil. I tillegg skal man lete lenge etter å finne like gode testere som de ansatte i Unicus, og den totalen gir en god rettferdighetsfølelse. – Vi er ekstremt fornøyd etter å ha brukt Unicus til å teste et arkiveringssystem.»

Jon Andreas Pretorius i Hafslund

«Styrerollen er interessant, meningsfull og samfunnsnyttig. Den gir mulighet til å skape en interessant fremtid for mennesker som ellers ville slitt med å finne seg til rette i arbeidslivet.»

Bjørn Nordby,
Telecomputing

Ung forskerglede

Forskerfabrikken feirer ti år med nyskapende eksperimenter for å lære barn og unge morsomme fakta fra forskningsfronten. Sommeren 2012 avholdt Forskerfabrikken over 40 sommerskoler for nærmere 1000 barn i hele Norge.

1000 barn var fornøyde forskere i en uke av sommerferien. – Det er fint å kunne holde på med forskningen en hel uke og ikke bare en time i uken, sier en av de unge deltakerne. Sommerskolen 2012 var ny av året, og barna fikk forske og eksperimentere i fagene biologi, kjemi og fysikk. De jaktet på mikrometeoritter, dyrket bakterier, koblet elektriske kretser, laget ballongraketter og mye mer. – Dette trener hjernen, sier Fabrikksjef Hanne Finstad.

10 år med suksess

– Etter ti års drift har vi klart å få spredt fritidskursene over store deler av landet. Nå er det inngått samarbeid med First Scandinavia, så fremover blir vi å finne også i Newton-rommene over hele Norge. Vi er kjempes stolte av forskerspirene våre som har hatt mange eksperimenter i TV-programmet Newton det siste året, og i januar i år fikk eksperimentere med næringslivseliten på NHO-konferansen. Forskerfabrikken ønsker at flest mulig skal kunne delta så de legger seg på en pris som gjør dette mulig. Sommerskolene er også et eksempel på det. Kursene ble først testet i Oslo i samarbeid med kommunen. Hanne Finstad forteller at ambisjonen er å ha kursrekker som starter i barnehagene, strekker seg over store deler av barneskolen og kan følge de mest interesserte barna helt frem til studiene. – Vi har ungdom som har fulgt oss i 10 år, og rekorden er 27 kurs med oss disse årene, sier Fabrikksjefen.

Noen spiller piano, noen vil forske

Forskerfabrikken arrangerer sommerskole for barn og ungdom på oppdrag av kommuner, bedrifter og lokalmiljøer. Kursene griper fatt i læreplanmålene i skolen på en lek og annerledes måte enn elevene vanligvis opplever. Sommerskolekursene gir også tid til fordypning slik at elevene får mulighet til å oppleve stor grad av mestring. – Trude Helgesen som er ansvarlig for gjennomføringen av sommerskole for

ansatte i Norske Veritas, sier dette er viktig for å skape naturfaglig interesse for den oppvoksende generasjon. Hun kan også fortelle at dette har vært veldig populært hos de ansatte. Det må bli like naturlig å lære naturfag på fritiden som å lære piano. Da får vi kanskje også forståelse for at det koster litt å drive dette, uten at det gjør oss til en skummel kommersiell aktør.

Vil videreutdanne lærere

Hanne forteller at de også har inspirert voksne, som da de lagde slim og DNA-molekyler av seigmenn med Kirke- og Utdannings og Forskningskomiteen nylig. Der ble de møtt med stor entusiasme for naturfaget. – Neste ambisjon er nå å bidra til etterutdanning av alle landets naturfagslærere i samarbeid med Naturfagsenteret. Vi gjorde det i liten målestokk under kjemiåret, med gode tilbakemeldinger om motnyttige kurs. Fabrikksjefen kan fortelle at Johan H. Andresen allerede har bidratt med penger og en utfordring til Kunnskapsministeren.

FORSKERFABRIKKEN

Oppstart: 2002

Gründer: Hanne S. Finstad

Antall medarbeidere: 8 i administrasjonen, 185 frilansere

Omsetning 2011: 10,2 millioner

Kursdeltagere: 3 938

Fritidskurs barn: 5 490

Sommerskole: 3 000

Antall pedagoger på kurs: 1001

Mål for suksess: At fremtidens voksne forteller at de har blitt inspirert av Forskerfabrikken som barn.

forskerfabrikken.blogspot.com

www.forskerfabrikken.no

www.facebook.com/Forskerfabrikken

Undersøkelse om varig motivasjon

I 2011 gjennomførte Forskerfabrikken en elektronisk undersøkelse blant elever som deltok på forskerkurs for 9–10 år siden. Målet med undersøkelsen var å finne ut hvordan deres interesse for naturvitenskap og teknologi hadde utviklet seg.

- Forskerkursene påvirker barn uten realistforeldre til å velge realfaglig.
- Hele 93 prosent er fortsatt interessert i naturvitenskap
- 25 prosent mener kursene var viktige for valg av fordypning i realfag på videregående skole.
- Det var en positiv korrelasjon mellom antall gjennomførte kurs og valg av realfag på videregående skole.

«Styrerollen i Forskerfabrikken har utviklet seg fra å hjelpe en grunder til å være styremedlem i en mellomstor bedrift.»

Ole-Petter Trovaag,
Elopak

Asfalt gir fotfeste

Det finnes mange aktiviteter for å få rusavhengige rusfrie. Gatemagasinet Asfalt er ikke en slik aktivitet. Gatemagasinet Asfalt er etablert for å gi fotfeste og muligheter for de rusavhengige der de er i livet akkurat nå. Det handler om verdighet i hverdagen.

ASFALT er et gatemagasin som selges av mennesker med ruserfaring, og er i en vanskelig livssituasjon. Selgerne kjøper bladet for 25 kroner og selger det videre for 50 kroner. Mellomlegget beholder selgeren som lønn. Gatemagasinet ASFALT ønsker på denne måten å gi medmennesker en mulighet til å skaffe seg en inntekt på en verdig måte.

Avstemt salgsmål

– Vi har satt et tak på 40 magasiner i snitt per dag. Dette kan gi en inntekt på 1 000 kroner som omtrent tilsvarer en brukerdose, sier daglig leder Ove Nikolaisen. – Vi kan nesten regne på hva vi gjennom denne formen for arbeid sparer samfunnet. Alternativet for rusavhengige er å måtte skaffe pengene på andre måter – som dessverre ofte er kriminalitet/vinningsforbrytelser. Når en tenker på at vi har 400 selgere, sier det seg selv at det fort blir veldig store summer av det. Dersom de skal stjele tilsvarende, måtte de ha stjålet verdier for 3 000 kroner daglig – fordi heleren gir en mye dårligere pris enn verdien på det som stjeles. Selv om det på langt nær er alle som har dette som alternativ, så er det lett å sannsynliggjøre at vi sparer samfunnet for millionbeløp. Kostnader med forsikringsoppfølging, etterforskning, dom og soning kommer i tillegg. At noen også gjør opp narkogjeld med inntekter de får fra Asfalt-salg - og dermed igjen sparer samfunnet for kostnader gjennom helsevesenet – teller også.

Drømmer om et kjedelig A4 liv

– De gode historiene er mange. Vi snakker mye om hvordan man kan måle endret livskvalitet, som verdighet og økt selvspekt, sier Ove Nikolaisen. – For oss dreier det seg mest om å se hva dette arbeidet gjør med selgerne våre. Vi er faktisk glad for hver selger som sier opp, fordi denne tilvenningen til arbeidslivet gjør at de kan komme seg videre ut i arbeid. Og vi ser at ordet verdighet får en stadig større betydning for oss.

En av selgerne klarer nå å betale husleien sin selv gjennom lønnen sin. Samme selger betaler i tillegg selv for opphold på rehabilitering. Han jobber noen uker med salg når det kommer nytt nummer – og bruker inntektene til å betale rehabiliteringsoppholdet.

Lest i ASFALT:

Hvordan har du det akkurat nå?: – Jeg er på båttur sammen med ASFALT-gjengen og har det kjempefint. Flott båt og verdens beste venner.

Hva var det første du tenkte da du våknet i dag tidlig? – Jeg tenkte at i dag må jeg selge mange blader for å kunne gi sønnen min en bursdagsgave på 18 års-dagen. Jeg har et kjempegodt forhold til ham, selv om jeg til tider har vært en elendig mor. Han klandrer meg ikke, og han er blitt en god og kjærlig person til tross for mine rusproblemer. Begge sønnene mine sier at de setter pris på meg. Det betyr alt og gir meg lyst til å leve videre.

Hva drømmer du om? – Jeg drømmer om å flytte langt bort fra Stavanger sammen med samboeren min som jeg setter så utrolig pris på. Miljøet er lite, og jeg blir tvunget til byen hver dag for å hente medisiner på LAR. Jeg vil aldri komme ut av rusmiljøet dersom jeg ikke flytter. Jeg drømmer om å forsvinne i mengden i en by i Spania. Den aller største drømmen min er å bli et kjedelig A4-menneske.

GATEMAGASINET ASFALT

Oppstart: 2009

Gründer: Kirkens Bymisjon i Rogaland ved Maggi Hatløy, Paul Hjelmervik, Einar Lie, Pedersen og Terje Lie Pedersen

Antall medarbeidere: 3

Antall selgere: 400 registrerte selgere

Antall salgskontorer: 6

Antall solgte eksemplarer: 34 000

Omsetning 2011: 5,5 millioner

Mål: Asfalt skal gi fotfeste og muligheter

Organisasjonsform: Stiftelse

www.gatemagasinetasfalt.no

«Det er tilfredsstillende når min erfaring og kunnskap kan bidra til en bedre hverdag for samfunnets svakeste.»

Styremedlem Kjetil Savareid, Aibel

Grensesetting med god fjæring

KJØR FOR LIVET

Oppstart: 2011

Gründer: Knut Ove Børseth og Siri Mette Gynnild

Antall: 9 klubber

Antall medarbeidere: 3 ansatte på hovedkontoret, 2 ledere på hver klubb i 20 % stilling

Omsetning: 4,75 millioner

Antall kommuner: 11

Antall fylker: 4

Mål: Gjøre ungdom i stand til å ta gode valg for et godt voksenliv

Organisasjonsform: Ideelt AS

Aktuell forskning: Sintef og Institutt for samfunnsforskning på NTNU evaluerer arbeidet på effekt, men også arbeidet med trafikk/unge

www.kjorforlivet.no

www.facebook.com/kjorforlivet

Fagutvalget ser ressursene i hver enkelt av ungdommene og brenner for at ungdommene selv skal finne frem til sine egne ressurser slik at de kan ta gode livsvalg»

Knut Ove Børseth

«Som styremedlem kan jeg se virksomhetens potensiale og utfordringer med et konstruktivt og erfarent blikk. Jeg kan tilføre struktur, utfordre etablerte sannheter og stille kritiske spørsmål.»

Carl Brynjulfsen,
Ferd Eiendom

Kjør for livet tror på mulighet for endring hos alle. De er opptatt av den enkeltes styrke. Kjør for livet retter fokuset mot det som fungerer for hver enkelt.

Mange av de barna som kommer til oss, har hverken erfaring med fritidsaktiviteter eller vanlig omgang med venner, sier Knut Ove Børseth, gründer av Kjør for Livet. Et team der de selv er med på å sette opp teamreglene. Det er ofte et spørsmål om å bli møtt med respekt og verdighet og av og til kanalisere litt energi. Teamreglene omhandler gode holdninger, god lagånd, godt samarbeid og god oppførsel.

Voksesmerter

Målet for Kjør for livet er 20 klubber i løpet av 2013. Vi har hatt en bratt læringskurve siden oppstart av klubb nr 2 i januar 2012, sier Knut Ove Børseth. Vi har lært at offentlige prosesser tar tid. Det har vi respekt for. Intern forankring er viktig for oss når vi skal etableres. Motorsport og mekking blir brukt som interessevekker for å gi hver enkelt deltaker inspirasjon, motivasjon og mot nok til å tro på seg selv og sin fremtid. På en klubbkveld har alle samme uniform, kjeledress og caps. Dette er et synlig bevis på at alle jobber i samme team – alle stiller opp for hverandre. Å være en del

av laget gir felleskap og trygghet, men også regler og forpliktelser.

Enkel pedagogikk

Barn og unges atferd er et resultat av hvordan de oppfatter situasjonene rundt seg. De ønsker å skape mening i sin tilværelse. Deres virkelighetsforståelse og handlinger må forstås i lys av dette.

For at barn og unge skal kunne endre sin atferd må de voksne endre sin atferd først. Vi mennesker spiller oss i hverandre. Hvordan andre reagerer på det vi sier og gjør, er helt avgjørende for hvordan vi forstår oss selv. Alt påvirkes gjensidig. Kjør for livet arbeider systematisk med dette. Vi legger vekt på å være trygge og gode rollemodeller med særlig fokus på samspillet mellom voksne og barn. Pedagogikken er tuftet på at alle må bidra og at alle er likeverdige medlemmer av temaet. Kjør for livet skal gi ungdommene positive opplevelser, mestring og økt sosial kompetanse. Dette gjør vi gjennom enkle, faste og tydelige grenser. Samtidig er vi opptatt av at grensene skal ha god fjæring.

Teamreglene omhandler gode holdninger, god lagånd, godt samarbeid og god oppførsel.

Lyk-z

Fjorårets vinner av Årets Sosiale Entreprenør Lyk-z er siste tilskudd til Ferd Sosiale Entreprenørers portefølje. – Vi gleder oss til å kunne følge henne tett i årene som kommer, sier Katinka Greve Leiner, direktør i Ferd Sosiale Entreprenører.

Ved årsskiftet ble Lyk-z og Ferd SE enige om en 3 års kontrakt som skal bidra til å støtte Ingeborg Lykseth i hennes videre arbeid med å få hennes produkt FROG Online Identity ut i markedet.

Vi gleder oss over denne avtalen og vil tilrettelegge slik at vårt nettverk skal være med å bidra til å profesjonalisere og videreutvikle selskapet, sier Katinka Greve Leiner.

Litt om Lyk-z

Lyk-z og døtre as har utviklet en læringsplattform ved navn FROG Online Identity som gir unge i alderen 16-25 år verktøy og

grunnlag for å tydeliggjøre sine livsmål og ta gode valg for eget liv ut fra egne verdier og kvaliteter. Læringsplattformen består av en nøye sammensatt og strukturert workshop og et webbasert læringsverktøy (LMS). FROG skal primært distribueres gjennom lisenssalg til selskaper som jobber med ungdom, men også gjennom egne workshops hos Lyk-z. - Vi tilbyr selvledelsestrening som gir grunnlag for å tydeliggjøre livsmål og å ta valg basert på personlige verdier, sier gründer Ingeborg Lykseth.

Lyk-z er godt i gang med læringsplattformen FROG Online Identity.

LYK-Z & DØTRE

Oppstart: 2011

Gründer: Ingeborg Lykseth

Antall medarbeidere: 1

Mål: Tilby selvledelsestrening som gir grunnlag for å tydeliggjøre livsmål og å ta valg basert på personlige verdier.

www.lyk-z.no

www.facebook.com/lykzanddaughters

«Min ambisjon er å bidra til at styret utfordrer og styrker Lyk-z på reisen til sine mål, samt at jeg kan hente verdifull erfaring og inspirasjon fra andre områder enn mitt daglige arbeid.»

Fredrik,
Ferd Eiendom

Noen vil lykkes

NOEN AS

Oppstart: 2008

Gründer: Heidi Wang

Antall brukere siden starten:
Ca. 120

Antall medarbeidere: 17

Resultat 2011: 170 000 kroner

Suksess måles i: både sosial og økonomisk verdi.

Overskudd i selskapet tilfaller virksomheten.

www.noen-as.no

[www.facebook.com/Noen AS](https://www.facebook.com/Noen-AS)

For 2 år siden ble Noen kåret til Årets Sosiale Entreprenør. Siden det har gründer Heidi Wang utvidet virksomheten, blitt Ashokafellow og søker nå etter daglig leder både i Trondheim og Oslo. Vi mener Noen bør lykkes.

Noen tilbyr aktivitets- og omsorgstjenester for personer med demens, pårørende og eldre med behov for veiledning og assistanse. Kundene er både privatpersoner og kommuner, tjenesten er en støtte for familien og et supplement til det offentlige. Økt livskvalitet gjennom en mer aktiv hverdag er målet. De ansatte tilrettelegger individuelt ut fra kunnskap om personsentrert omsorg og helsefremmende tiltak som de blir kurset i gjennom Noenskolen.

Heidi Wang har blitt Ashokafellow siden pristildelingen for 2 år siden. I tillegg har Noen inngått en 3-årsavtale med Kavli-fondet. De inngår i fondets satsning på et bedre liv for eldre og personer med demens. I tillegg er de i gang med 3-årig forsknings-

prosjekt støttet av Norges forskningsråd, der Sintef og HINT gjør forskning der målet er tredelt; å dokumentere metoden vår KuPA (kunnskapsbasert personsentrert aktivitet), dokumentere effekt og utvikle metoden for generell bruk i demensomsorgen.

Noen har et pilotprosjekt sammen med NAV Nord-Trøndelag om rekruttering av ansatte. NAV finansierer opplæringen med jobbskapingsmidler og rekrutterer utvalgte potensielle arbeidstakere ihht intensjonsavtale med Noen. Flere får jobb i Noen. Å ha åpent for flere enn dem som får jobb ser vi som naturlig i forhold til å spre kunnskap om demens og den nyeste kunnskapen innen demensomsorg og drive folkeopplysning.

Gode diskusjoner i pilotprosjektet sammen med NAV Nord-Trøndelag om rekruttering av ansatte.

«Vi skal finne nye løsninger på sosiale- og helserelaterte utfordringer og spre dem for å nå flest mulig. Vår suksess skal måles i både sosial og økonomisk verdi»

Heidi Wang.

Innovasjon og nytenking. Det er sosialt entreprenørskap det!

Trine Skei Grande mener at sosialt entreprenørskap fremdeles er – til tross for flere års debatt og mange eksempler – i en tidlig fase i Norge. Hun mener at det er på høy tid å legge bedre tilrette for den type skreddersøm som sosiale entreprenører kan tilby og oppmuntre det offentlige som innkjøper av tjenester.

Tekst: Randi Olsen, Venstre

– Verdibasert, sosialt entreprenørskap vil gi flere mennesker mulighet til å skape et levebrot av sine hjertesaker, samtidig som det offentlige får tilført engasjement, entusiasme, individbaserte tilbud og en kjærkommen fornyelse og kvalitetsheving. Det offentlig kan ikke løse alt alene, men hittil er det stort sett religiøse eller idéelle organisasjoner som har hatt tilgang til å levere tjenester. Men også sosiale entreprenører har et varmt hjerte og kan levere skreddersøm som utfyller systemene. Gode småskalaløsninger leveres i dag til skole, helsevesen, barnevern og kriminalomsorg. Og dette kan det bli mer av, mener hun.

Men da må anvendelsen av statlige og kommunale innkjøpsordninger tilpasses små aktører og gi dem reelle muligheter til å konkurrere om å levere kvalitet til offentlig velferd.

Et annerledes næringsliv

Venstre har vært opptatt av sosialt entreprenørskap i mange år. Trine Skei Grande mener at vi i Norge har tradisjon for å delegere sosialt ansvar til NAV. – Vi må bort fra klienttankegangen og fokusere på ressursene hvert menneske har, sier hun. – Da må vi tenke nytt, også om næringslivet. Det går an å drive lønnsomt, profesjonelt og verdibasert samtidig.

Sosialt entreprenørskap handler om å bryte fastlagte vaner og mønstre og gjennom innovative handlinger finne unike løsninger på komplekse problemer. – Det at vi har entreprenører som vil skape sin egen arbeidsplass for at deres løsninger skal bidra til å gjøre tilværelsen bedre, er nok noe vi vil se mer av, sier Trine Skei Grande, som tror det er mange som savner en verdibasert tilnærming til det å starte bedrift.

Offentlig og private sammen om oppgavene

At mange mennesker står utenfor verdiskapingsprosessen i rike Norge betyr at det er et stort ubrukt potensiale som ikke blir tatt ut til samfunnsnyttig tjeneste. Offentlig sektor kan ikke alltid finne de beste løsningene, men kan samarbeide

med aktører som kan. Det utvikler begge parter. Vi er et land av småbedrifter, og vi må ha småbedriftenes kår høyt på agendaen. Jeg ønsker et større rom også for de innovative sosiale entreprenørene, sier Trine Skei Grande.

Sosialt entreprenørskap + venture filantropi = suksess?

Venture filantropi er begrepet som brukes om det Ferd Sosiale Entreprenører (FSE) er og gjør. Hva kjennetegner det, og hvordan virker det? Bidrar Ferd Sosiale Entreprenører til å skape suksess, eller større forutsetninger for suksess hos de sosiale entreprenørene de investerer i? Som stipendiat har jeg fulgt Ferd Sosiale Entreprenører i to år. I den forbindelse har jeg nylig gjennomført en undersøkelse hos de sosiale entreprenørene og deres administrativt ansatte, samt styrerepresentantene.

Tekst: Eline Lorentzen Ingstad, stipendiat UiO

Kjennetegn ved venture filantropi

Et av særtrekkene ved denne form for investering; venture filantropi, i forhold til annen type økonomisk støtte er koblingen med kompetanse. Selv om størsteparten av den økonomiske støtten gis som snille penger i form av tilskudd/gaver, opptrer man som en investor som stiller tydelige krav og jobber tett med virksomhetene om deres utvikling. Et viktig element er å ta en styreplass. Internasjonalt varierer det om en venture filantrop tar styreplass eller ikke. FSE ønsker å involvere seg og krever derfor styreplass når de inngår en avtale. Et annet kjennetegn ved venture filantropi er at det legges vekt på å gi organisasjonen tid til å bygge et solid fundament for videre utvikling. Støtten går over minimum 3 år, men ofte mer. Et viktig element er kravene til hvordan pengene brukes. De skal benyttes til å bygge organisasjonen, f.eks til å lønne en administrativt ansatt eller til å investere i systemer som rustet organisasjonen for senere vekst. Muligheten for å skalere den sosiale effekten er viktig når FSE velger nye entreprenører, og gjennom hele investeringsperioden.

I forhold til andre venture filantroper er FSE både lik og spesiell. Måten å

jobbe med de sosiale entreprenørene på er lik, men de skiller seg ut ved måten de er organisert på. Mens venture filantropi vanligvis utøves gjennom egne fond, er FSE integrert i Ferd og drar aktivt på kompetansen til de ansatte i Ferd og Ferd sine datterselskaper. Dette er en spennende modell, kanskje er dette neste generasjon venture filantropi?

En suksess?

Det er fristende å si ja, men det kommer selvfølgelig an på hvordan man definerer suksess. Mange av virksomhetene er fortsatt i en relativt tidlig fase og som entreprenører flest har de sine utfordringer. FSE skal bidra til skalering. Det tar tid å utvikle bærekraftige skalerbare virksomheter, men mange av de sosiale entreprenørene i porteføljen kan vise til en fin utvikling i løpet av investeringsperioden. De oppgir selv at dette ikke hadde skjedd uten støtten fra FSE, her er tilbakemeldingene samstemte. Med Ferd følger penger, profilering og tilgang til spisskompetanse og ekspertise på en rekke områder de har behov for, inkludert områder de kanskje ikke visste de hadde behov for. Ferd bidrar i tillegg til å skape synlighet og legitimitet både for sosialt entreprenørskap som felt, og for den enkelte virksomhet i porteføljen. Mange

oppfatter det som et kvalitetsstempel. Ferd spiller en viktig rolle som samtalepartner og coach, både gjennom daglig kontakt, samlinger på velferdsskolen og styret. Det er viktig for motivasjonen.

Ekspertise og inspirasjon – begge veier

Hjelp til finansielle analyser og økonomistyring er, kanskje ikke overraskende, sentralt. Forretningsmodellen må komme på plass, slik at størstedelen av kjerneaktiviteten kan finansieres ved egen inntjening, det vil si at virksomhetene blir økonomisk bærekraftige. De sosiale entreprenørene er positive til å få inn et styremedlem fra Ferd-systemet. Som så mange andre gründerselskaper, var de fleste av styrene til de sosiale entreprenørene små og bestående av gründere, ansatte, familie-medlemmer og nære venner før Ferd kom inn. I evalueringen av Ferd Sosiale Entreprenører oppgis nettopp bidragene fra styrerepresentanten og profesjonalisering av styrearbeidet som ett av de viktigste bidragene. Styrerepresentantene på sin side sier at arbeidet med en sosial entreprenør er motiverende, at det er gøy å bruke sin kompetanse på andre områder samtidig som de også lærer noe nytt. FSE er tydelige på at støtten er begrenset i tid. Målet er at virksomhetene skal klare seg selv.

Selv om det fortsatt er tidlig fase, syntes det så langt som om modellen virker.

Plass til flere

Det er lett å bli imponert av de sosiale entreprenørene. Likevel er det fortsatt få aktører både internasjonalt og i Norge som investerer i sosiale entreprenører. Tilgang på kapital er en av de største utfordringene sosiale entreprenører har, både i forbindelse med oppstart og senere skalering. I EU jobbes det med å etablere et eget fond for sosiale virksomheter. Det er både behov for og plass til flere aktører som ønsker å investere i sosiale entreprenører, også i Norge. Mulighetene er der, 'sosiale investeringer' innbefatter mange former for investeringer, med ulike krav til sosial og økonomisk avkastning. Det er verdt å merke seg betydningen av å koble penger med kompetanse og tett oppfølging, å være en samtalepartner og samtidig stille krav.

Jeg avslutter med å sitere en av Ferd's styrerepresentanter; «det kan da ikke være noe vanskelig å rekruttere flere selskaper til å engasjere seg i dette?»

«Det som skiller tildelingen fra Ferd, er at pengene skal investeres å bygge virksomheten. Dette muliggjør at de kan bygge et godt fundament for videreutvikling. Synliggjøring av de enkelte virksomhetene og feltet er også viktig, men samtalepartnere og profesjonalisering av styret er helt avgjørende»

Eline Lorentzen Ingstad

Eline Lorentzen Ingstad er stipendiat innefor sosialt entreprenørskap. Hun er tilknyttet universitet i Oslo.

Oppstart for styresamling

I samtlige av selskapene i porteføljen til Ferd Sosiale Entreprenører sitter en engasjert representant fra Ferd-konsernet. Det første formelle møtet mellom disse engasjerte styremedlemmene er gjennomført.

Pensum for de to halve dagene på samlingen var i hovedsak oppdatering om Ferd Sosiale Entreprenører og kompetanseoverføring styremedlemmene imellom. Johan H. Andresen, eier og styreleder i Ferd, innledet samlingen med hvorfor det er viktig for han å ha med styremedlemmer fra egen organisasjon. – Deres kompetanse er svært høyt verdsatt. Han fortalte at det i den nylig utførte undersøkelsen blant de sosiale entreprenørene kom frem at de setter like stor pris på det faglige bidraget fra styremedlemmene som det økonomiske bidraget fra Ferd.

Dobbel bunnlinje

- Det spesielle med vår portefølje i forhold til de selskaper som Ferd jobber med til daglig, er at vi ikke bare er opptatt av det økonomiske resultatet. Sosiale entreprenører opererer med en dobbel bunnlinje, der de sosiale resultatene veier vel så mye som de økonomiske. Hensikten med våre virksomheter er å gi barn og unge økte muligheter til å bruke sine ressurser til beste for seg selv og samfunnet. Samtidig skal de klare å skape gode arbeidsplasser og levedyktige bedrifter, sa Katinka Greve Leiner, direktør i Ferd Sosiale Entreprenører. – Alle styremedlemmene kjenner godt til sosialt entreprenørskap fra før, men vi hadde gode diskusjoner på hvordan porteføljen er forskjellige i sitt samfunnsmessige resultat og hvordan vi nå jobber med å måle dette på lik linje med de økonomiske resultatene.

Samstemte styremedlemmer

Martine Turmo Garshol, prosjektleder for samlingen sier det som gjorde stort inntrykk var kreativiteten styremedlemmene i mellom. – Det kom opp potensiell ny kompetanseoverføring og nye nettverk vi ikke hadde forutsett. Flere av styremedlemmene tenkte i løpet av samlingen hvordan de kunne benytte seg av tjenester til virksomhetene inn i selskapene de selv jobber i. Hun lover at dette er noe som skal videreføres i tiden fremover.

«En viktig del av etableringen av sosialt entreprenørskap som fagmiljø i Norge er deling av kompetanse. Derfor har vi det som fokus når vi har vår VelFERDkonferanse, VelFERDskole for porteføljen og nå også på Styresamlinger.»

Martine Turmo Garshol, prosjektleder VelFERDkonferansen, VelFERDskolen og Styresamlingen

For meg handlet det om å gi noe tilbake til ungdom eller samfunnet. Har for sett hvor lite som hjelper mye. Så grunnen til at jeg sa ja, var at jeg ønsket å gi noe tilbake. Har lært at salgsprosessen tar veldig lang tid.

Carl, Kjør for Livet

En av de tingene vi bør være mer opptatt av er måling. Vi tror vel kanskje at det reduserer vinningskriminalitet, men vi vet det ikke. Vi tror vel at det for noen stimulerer en vanligere hverdag. Men vi vet ikke. I Asfalt var det ikke en klar gründer, det var flere aktører i Stavanger, kanskje en fordel. Det viktigste jeg har vært med på, var å rekruttere daglig leder, jeg kunne bruke verktøy og systematikk fra Aibel på dette.

Kjetil, Asfalt

Engasjementet i Forskerfabrikken har gitt energi fra dag 1. Oppgaven var å ta dem fra en Oslo-base og bli landsdekkende. Det er vi snart.

Vi har også tatt en gründer fra å være forsker til å bli forretningskvinne, det er gøy. En annen av de viktigste tingene vi snakker om på styremøtene er «hvordan har dere det egentlig, hvordan er stressnivået?».

Ole Petter, Forskerfabrikken

«Det gjelder også å sikre drift. Hvis du sitter med en stor kontrakt med det offentlige i Stavanger og ikke får det gjennom så sitter du med et tomt skall. Det er to års kontrakter, hva hvis den ikke fornyes? Derfor må vi være litt flere steder. – Jeg tror ansettelsesprosesser er veldig viktig, ny kompetanse inn når du vokser».

Rune, Pøbelprosjektet

I et vanlig konsulent selskap kan du skalere opp og ned, det er ikke like lett her. Når du først har ansatt en med Asberger, så er det ikke like lett å kaste dem igjen.

Bjørn, Unicus

Husbanken lærer om sosialt entreprenørskap

Høsten 2012 startet et halvårlig kompetanseoverføringsprosjekt mellom Ferd Sosiale Entreprenører og Husbanken, avdeling Øst. Husbanken vil gjerne lære mer om sosialt entreprenørskap for å se om det kan brukes som verktøy i deres forretningsutvikling.

Husbanken startet opp i 1946 som en boligsosial aktør. De skulle bidra til å bygge opp landet etter krigen. Boligsituasjonen var preget av overveldende mangel på boliger i enkelte områder av Norge der ødeleggelsene var store. Husbanken bidro ikke bare til gjenoppbygging, men også til å øke boligstandarden hos vanlige lønsmottakere. Fra å være en bank for boligforsyning, har Husbanken i løpet av de senere årene blitt utviklet til en velferdsetat under Kommunal og Regionaldepartementet.

Kunnskapsbedrift

Husbanken er statens sentrale organ for gjennomføring av boligpolitikken og har som visjon at alle skal bo godt og trygt. Enkelte livssituasjoner og livsfaser kan gjøre husholdninger sårbare i et presset boligmarked. Ungdom og store barnefamilier er eksempler på disse. Det er behov for produkter og tjenester som kan bidra til at alle barn og unge kan bo godt og trygt. Boligsosialt arbeid er derfor et av Husbankens viktigste fagområder. Gjennom partnerskap med kommunene skal Husbanken bidra til gode bosituasjoner for personer som er vanskeligstilte i boligmarkedet. I tillegg til partnerskapet med kommunene, samarbeider Husbanken med de andre velferdsdirektoratene, organisasjoner og virksomheter som bidrar til utvikling av boligsosiale tjenester. – Det er stort behov for å tenke nytt og utnytte kompetanse på tvers av sektorer for å sikre barn og unges livssituasjon, sier seniorrådgiver Stine Lien, som fra september til februar har jobbet halv tid hos Ferd SE. Sosialt entreprenørskap er en effektiv metode for å utvikle nye treffsikre og innovative tjenester og et viktig supplement til tjenesteproduksjon i offentlige virksomheter. Husbanken ønsker å bli kjent med hvordan sosialt entreprenørskap kan bidra til at flere vanskeligstilte

på boligmarkedet får et godt sted å bo, sier Lien engasjert.

Nyttig kompetanseoverføring

Behovet for egen bolig står sterkt i vårt samfunn. Da staten trengte et verktøy for boligutvikling etablerte de Husbanken. På samme måte vil en sosial entreprenør som oppfatter et alvorlig problem se seg rundt etter et verktøy for å løse det. Dersom verktøyet ikke finnes skaper hun eller han det. I vår sterke velferdsstat er det viktig med entreprenører både i og utenfor det offentlige, sier Katinka Greve Leiner, leder for FSE. – Det er spennende å være i dialog med en stor statlig aktør som jobber for samme målgruppe som mange av våre porteføljebedrifter. Vi har allerede sett at vi kan dra nytte av hverandres kompetanse og nettverk, og håper å kunne gjøre det også videre.

«Dette halvåret har synliggjort mulighetsrommet som ligger i samarbeid mellom næringsliv og offentlig sektor.»

Stine Lien,
seniorrådgiver Husbanken

UE satser på fremtid, samspill og skaperglede

Siden 1997 har Ungt Entreprenørskap nådd hundretusener av barn og unge med entreprenørskapsaktiviteter. Nå satser de på bevisstgjøring av karrierevalg.

Ungt Entreprenørskap (UE) er en ideell, landsomfattende organisasjon som i samspill med skoleverket, næringslivet og andre aktører jobber for å utvikle barn og ungdoms kreativitet, skaperglede og tro på seg selv. Gjennom den europeiske organisasjonen JA-YE Europe samarbeider UE nært med sine søsterorganisasjoner i om lag 40 land i Europa. Ungt Entreprenørskap tilbyr i dag programmer for hele utdanningsløpet fra grunnskolen til høyere utdanning. Alle programmene gjennomføres i samarbeid med lokalt næringsliv.

Samspill med skoleverket, næringslivet og andre

UEs bedriftsprogrammer gjør at elever og studenter får være med på å etablere, drive og avslutte sin egen bedrift. Denne kunnskapen og erfaringen med entreprenørskap er avgjørende for at flere tør å satse på dette senere i livet. Grunntanken er at vi skal bidra til å utvikle barn og ungdoms kreativitet, skaperglede og tro på seg selv. Gjennom vårt arbeid skal barn og ungdom få en for-

ståelse for betydningen av verdiskaping og nyskaping i næringslivet og samtidig gjøre dem bevisste viktigheten av samarbeids- evne og ansvarsbevissthet, sier fungerende administrerende direktør, Kristin Willoch Haugen. Hun mener det er et fortrinn for barn og unge å få forståelse for og kunnskap om etikk og regler i nærings- og arbeidslivet i ung alder. Vårt arbeid styrker samhandlingen i lokalsamfunnet mellom nærings- og arbeidslivet og skolene.

Bevisstgjøring gir gode valg

«Økonomi og karrierevalg» er et av UEs øvrige programmer. Programmet gir elevene muligheten til å reflektere over fremtidige karrierevalg og personlig økonomi. Vi tror dette kan være en av flere faktorer som bidrar til at elevene foretar et riktigere valg av videregående utdanning, og at det igjen fører til mindre frafall, sier Willoch Haugen. Programmet gjennomføres i hele landet med gode tilbakemeldinger. Hvor stor effekten er, vil vi først se om noen år, presiserer hun.

Vinneren i NM FRU UB jubler over 1 plass – kult å bli kåret som Norges beste ungdomsbedrift.

**UNGT
ENTRE
PRENØR
SKAP**

UNGT ENTREPRENØRSKAP

Oppstart: 1997

Gründer: Stiftet av flere organisasjoner med støtte fra departementene

Antall medarbeidere: ca. 102, 12 ansatt på det nasjonale kontoret, og mellom 3-8 personer i hver av de 17 fylkesorganisasjonene. **Antall mottakere/elever:** 188 102 elev- og studenttreff i skoleåret 2012

Antall siden oppstart:

Omsetning 2012: 93 millioner kroner i 2012

Mål: 200 000 elevtreff skoleåret 2013/2014

Organisasjonsform: Forening, ideell organisasjon

Aktuell forskning: Østlandsforskning notat nr.: 17/2011 Ungdomsbedrift og entreprenørskap

www.ue.no

www.facebook.com/UngtEntreprenørskap

«Det er viktig at kommende næringslivsaktører får utvikle kompetanse og holdninger som fremmer innovasjonsevnen, og at fremtidens politikere og byråkrater får kunnskap og erfaringsbakgrunn til å forstå næringslivets behov og hvordan verdiskapning foregår.»

Styremedlem
Johan H. Andresen

FERD SOSIALE ENTREPRENØRER

Strandveien 50
Postboks 34
1324 Lysaker

Telefon: 67 10 80 00
Telefaks: 67 10 80 01

E-post: fsc@ferd.no
www.ferd.no/fsc

www.forskerfabrikken.no

www.gatemagasinetasfalt.no

www.aball1.no

www.trivselsleder.no

www.unicus1.com

FORANDRINGSFABRIKKEN

www.forandringsfabrikken.no

www.ue.no

www.intempo.no

www.lyk-z.no

www.pobelprosjektet.no

www.kjorforlivet.no